

การศึกษาชีววิทยาของแตนเบียน *Pteromalus puparum* (Linnaeus) (Hymenoptera: Pteromalidae) ได้ดำเนินการ ณ สถานีเกษตรหลวงปางดะ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ดักแด้ผีเสื้อหนอนแก้วส้ม (*Papilio demoleus malayanus* Wallace) และดักแด้ผีเสื้อหนอนกะหล่ำ (*Pieris canidia* (Sparman)) เป็นแมลงอาศัย พบว่า ระยะไข่ของแตนเบียนในแมลงอาศัยทั้งสองชนิดใช้เวลาเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.75 ± 0.50 วัน ระยะเวลาการเป็นตัวหนอนเฉลี่ย 6.50 ± 0.57 และ 5.75 ± 0.50 วัน ระยะดักแด้เฉลี่ย 8.25 ± 0.96 และ 8.50 ± 0.57 วัน แแตนเบียนเพศผู้มีอายุเฉลี่ย 8.40 ± 5.61 เพศเมียมีอายุเฉลี่ย 10.26 ± 5.01 วัน รวมระยะเวลาการเจริญเติบโตตั้งแต่ระยะไข่จนถึงตัวเต็มวัยเจาะออกมาจากดักแด้ของแมลงอาศัยใช้เวลา 15.50 ± 1.35 และ 15.50 ± 0.58 วัน เพศเมียหนึ่งตัวสามารถวางไข่ได้เฉลี่ย 290.00 ± 164.01 และ 162.80 ± 67.61 ฟอง ตามลำดับ สำหรับประสิทธิภาพในการเข้าทำลายแมลงอาศัย พบว่า แแตนเบียน *P. puparum* เพศเมียหนึ่งตัวสามารถเข้าทำลายดักแด้ของผีเสื้อหนอนแก้วส้ม และดักแด้ของผีเสื้อหนอนกะหล่ำได้เฉลี่ย 7.00 ± 0.71 และ 4.20 ± 1.48 ดักแด้ ตามลำดับ ส่วนเทคนิคการเพาะเลี้ยงขยายปริมาณ พบว่า การใช้ดักแด้ของผีเสื้อหนอนแก้วส้มเป็นแมลงอาศัย จะได้จำนวนแตนเบียนเฉลี่ยสูงสุดคือ 103.15 ± 71.23 ตัวต่อดักแด้

Biological studies on the parasitoid, *Pteromalus puparum* (Linnaeus) (Hymenoptera: Pteromalidae) were conducted under laboratory condition at Royal Agricultural Station Pang Da. This pupal parasitoid was reared on two different pupal hosts of *Papilio demoleus malayanus* Wallace and *Pieris canidia* (Sparman). This experiment revealed the incubation period on both pupal hosts was 3.75 ± 0.50 days, while the average larval periods reared on *P. demoleus malayanus* and *P. canidia* pupae were 6.50 ± 0.57 and 5.75 ± 0.50 days, respectively. In addition, the average pupal periods were 8.25 ± 0.96 and 8.50 ± 0.57 days, the average adult male longevities were 8.40 ± 5.61 and 11.66 ± 5.68 days, the average adult female longevities were 10.26 ± 5.01 and 12.14 ± 5.60 days, the total developmental periods from egg to adult emergence lasted 15.50 ± 1.35 and 15.50 ± 0.58 days, the number of eggs laid per female averaged 290.00 ± 164.01 and 162.80 ± 67.61 eggs, respectively. On the efficiency trial, a female parasitoid was capable to attack the pupal hosts of *P. demoleus malayanus* and *P. canidia* on the average of 7.00 ± 0.71 and 4.20 ± 1.48 pupae, respectively. Trial on the mass-rearing technique, the highest average number of the adult parasitoids, 103.15 ± 71.23 individuals/pupa, was obtained by using *P. demoleus malayanus* pupa as host.